

Силабус курсу:

**КОРПОРАТИВНІ ВІДНОСИНИ У
ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВАХ**

**СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	магістр
<i>Спеціальність:</i>	081 «Право»
<i>Рік підготовки:</i>	1
<i>Семестр викладання:</i>	весняний
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	5,0
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	залік

Автор курсу та лектор:

д.ю.н., проф., Шаповалова Ольга Вікторівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

завідувач кафедри господарського права

посада

hozpravo2@i.ua

електронна адреса

+38-098-105-08-48

телефон

месенджер

за розкладом

консультації

** – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.*

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Наведені в курсі матеріали спрямовані на формування у здобувачів другого рівня вищої освіти знань щодо створення господарських товариств, регулювання корпоративних відносин у господарських товариствах, управління корпоративною діяльністю, забезпечення виконання зобов'язань суб'єктами корпоративних правовідносин та юридичної відповідальності за невиконання, порушення чи неналежне їх виконання, а також набуття практичних навичок роботи з нормативно-правовими актами та здійснення господарського-процесуальних дій у суді з корпоративних питань. В основу рішення практично важливих проблем корпоративних відносин у господарських товариствах покладені загальні та особливі положення господарського й цивільного права та процесу. Курс може бути корисним студентам, які обрали спеціалізацію в галузі «08 Право», а також майбутнім економістам, менеджерам та журналістам.

Результати навчання:

Знати: основні положення Цивільного та Господарського кодексів, законів України «Про господарські товариства», «Про акціонерні товариства», «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», інших актів корпоративного законодавства України з урахуванням матеріалів судової практики, наукових досліджень, вітчизняного та зарубіжного досвіду.

Вміти: розумітися у базових, фундаментальних та спеціальних правових знаннях про корпоративні відносини у господарських товариствах та застосовувати їх у професійній діяльності; кваліфіковано використовувати юридичні інструментарії при вирішенні правових проблем у сфері корпоративних правовідносин, тлумачити правові джерела, набувати практичні навички щодо реалізації корпоративних прав, надання послуг із тлумачення положень щодо корпоративних відносин у господарських товариствах, а також – щодо можливості розробки пропозицій для використання їх у процесі законотворчої діяльності.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання з господарського й цивільного права та господарсько-процесуального і цивільно-процесуального права.

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Здатність спілкуватися та співпрацювати з різними цільовими аудиторіями, та фахівцями інших галузей, адаптуватися у соціальному та професійному середовищі; здатність до усвідомленого розширення комунікативних навичок у професійній сфері впродовж життя.
2. Здатність використовувати глибинні знання основ теорії та філософії права, стандартів правничої професії у юридичній діяльності.
3. Здатність системно застосовувати у практичній діяльності знання засад, принципів та інститутів сучасних галузей національного права.
4. Здатність збирати, опрацьовувати та критично використовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти України, доктринальні джерела та рекомендації належних правозастосовчих (законодавчих, судових, правоохоронних тощо) практик.
5. Здатність до ефективного виконання завдань інноваційного характеру у професійній діяльності.
6. Здатність здійснювати аналіз змісту нормативно- правових актів та їх експертизу.
7. Навички складання проектів нормативно-правових та індивідуально-правових актів застосування норм права, інших юридичних (процесуальних) документів.
8. Здатність здійснювати процес аналізу правової діяльності суб'єктів господарювання, аналітично виокремлювати та оцінювати правові проблеми цієї діяльності, визначати шляхи її оптимізації.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Законодавство про корпоративні відносини у господарських товариствах	денна 2/0/2 заочна 2/0/0	Характеристика Законів України: «Про господарські товариства», «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», «Про акціонерні товариства», «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», «Про інститути спільного інвестування», «Про банки і банківську діяльність», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань».	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
2.	Види господарських товариств в Україні	денна 2/0/2 заочна 0/0/2	Поняття та ознаки господарських товариств. Повне товариство. Командитне товариство. Товариство з обмеженою відповідальністю. Товариство з додатковою відповідальністю. Акціонерне товариство. Виробничі кооперативи. Інші види корпоративних підприємств: обслуговуючі, споживчі та сільськогосподарські кооперативи; корпоративне приватне підприємство; фермерське господарство; колективне сільськогосподарське підприємство; фондова біржа; корпоративний фонд. Організаційно-правові форми діяльності транснаціональних корпорацій на території України.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
3.	Створення корпоративних товариств в Україні та закордоном	денна 2/0/2	Поняття та зміст права на створення корпоративного підприємства. Суб'єкти права на створення корпоративного підприємства. Реалізація права на створення корпоративного підприємства та його обмеження. Установчі документи корпоративного підприємства. Стадії створення корпоративних підприємств. Створення відокремлених підрозділів корпоративних підприємств. Створення фіктивних корпоративних підприємств.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
4.	Права та обов'язки суб'єктів корпоративних відносин	денна 4/0/4	Поняття, підстави набуття і класифікація корпоративних прав. Група корпоративних прав з управління корпоративним підприємством. Група корпоративних прав з отримання прибутку і майна корпоративного підприємства. Група корпоративних прав з отримання інформації щодо діяльності корпоративного підприємства. Група корпоративних прав з розпорядження акціями, частками, паями. Особливості реалізації корпоративних прав	Участь в обговоренні теми. Участь у розв'язанні конкретних проблемних ситуацій. Індивідуальні завдання.

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			<p>держави. Корпоративні обов'язки. Поняття суб'єктивного корпоративного права. Корпоративне право як об'єкт цивільних прав та обов'язків. Майнові корпоративні права. Організаційні (особисті) права учасників корпорацій. Поняття корпоративних прав держави. Суб'єкти управління корпоративними правами держави. Кабінет Міністрів України, Фонд державного майна, органи державної влади, уповноважені управляти майном. Їх повноваження. Відповідальний представник та уповноважені особи. Умови їх призначення, обрання, їх функції та повноваження. Особливості проведення конкурсу, умови участі в конкурсі на уповноважену особу. Ведення реєстру державних корпоративних прав. Проведення оцінки державних корпоративних прав. Припинення корпоративних прав держави. Приватизація корпоративних прав держави. Поняття корпоративного права в суб'єктивному значенні. Визначення корпоративного права в нормативно правових актах. Ознаки та форма корпоративних прав. Право на управління юридичною особою. Елементи права на участь в управлінні: право брати участь у вирішенні найважливіших питань діяльності товариства, вчасно отримувати повідомлення про скликання загальних зборів, право своєчасно та у зручній для учасника спосіб ознайомлення з матеріалами, пов'язаними з порядком денним загальних зборів, право вносити пропозиції та вимагати їх включення до порядку денного загальних зборів, право брати участь у загальних зборах, право брати участь в обговоренні та голосуванні. Право на одержання інформації. Право на отримання частини прибутку юридичної особи. Право на отримання відповідної частки активів у разі ліквідації юридичної особи. Корпоративні обов'язки учасників корпоративних відносин.</p>	
5.	Корпоративне управління	денна 2/0/2	<p>Поняття та принципи корпоративного управління. Правовий статус посадових осіб корпоративного підприємства. Вищі органи управління корпоративного підприємства. Виконавчі органи управління</p>	<p>Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.</p>

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			корпоративних підприємств. Наглядова (спостережна) рада. Ревізійна комісія (ревізор). Корпоративний секретар. Інші органи корпоративних підприємств. Особливості корпоративного управління в персональних господарських товариствах.	
6.	Загальні збори акціонерного товариства	денна 2/0/2	Компетенція загальних зборів АТ. Скликання загальних зборів АТ. Формування порядку денного загальних зборів АТ. Повідомлення акціонерів про загальні збори АТ. Право на участь у загальних зборах АТ. Реєстрація акціонерів (їх представників) для участі у загальних зборах АТ. Порядок проведення загальних зборів АТ. Прийняття рішень загальних зборів АТ. Оформлення рішень загальних зборів АТ.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
7.	Майнові відносини у господарських товариствах	денна 2/0/2	Поняття та функції статутного капіталу корпоративних підприємств. Розмір статутного капіталу корпоративних підприємств. Вклади до статутного капіталу корпоративних підприємств. Формування статутного капіталу корпоративних підприємств. Збільшення статутного капіталу корпоративних підприємств. Зменшення статутного капіталу корпоративних підприємств.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
8.	Припинення корпоративних правовідносин	денна 2/0/2	Підстави припинення корпоративних правовідносин. Вихід учасників (членів) з корпоративного підприємства. Виключення учасників (членів) з корпоративного підприємства. Розрахунки з учасниками (членами), які вийшли або були виключені зі складу корпоративного підприємства. Відчуження частки у статутному (складеному) капіталі. Відчуження акцій. Звернення стягнення на частку (пай) учасника (члена).	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
9.	Припинення господарських товариств	денна 2/0/2	Загальні положення про припинення корпоративних підприємств. Реорганізація корпоративних підприємств. Ліквідація корпоративних підприємств.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
10.	Вирішення корпоративних спорів	денна 2/0/2	Поняття, учасники, юрисдикція корпоративних спорів. Способи захисту корпоративних прав. Особливості розгляду корпоративних спорів.	Участь в обговоренні теми. Участь у розв'язанні конкретних проблемних ситуацій. Індивідуальні

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
				завдання.
11.	Напрями розвитку корпоративного права та правові можливості сучасного періоду	денна 2/0/2	Участь трудових колективів у корпоративному управлінні. Перспективна методика наукових досліджень проблем корпоративного права. Правові аспекти забезпечення безпеки в корпоративному секторі. Адаптація корпоративного законодавства України до права ЄС.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
12.	Організація корпоративного управління в банках України	денна 2/0/2 заочна 2/0/0	Загальні збори учасників банку. Відповідальність ради банку. Основні функції ради банку. Склад ради банку. Колективна придатність ради банку. Комітети ради банку. Комітет ради банку з питань аудиту. Комітет ради банку з управління ризиками. Правління банку. Система внутрішнього контролю. Система винагороди. Розкриття інформації про корпоративне управління.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
13.	Корпоративні права як предмет застави	денна 2/0/2 заочна 0/0/2	Правовий зміст корпоративних прав як предмету застави. Визначення поняття корпоративних прав в господарському праві України. Характеристика корпоративних прав як предмету застави. Співвідношення понять «застава корпоративних прав» і «застава цінних паперів». Особливості договору застави корпоративних прав. Зміст договору застави корпоративних прав. Оцінка корпоративних прав під час їх передачі у заставу.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144 (із змін. та допов.).
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 40-44. – Ст. 356 (із змін. та доп.).
3. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 року № 2121-III// Відомості Верховної Ради України. – 2001.– №5-6 – Ст.30 (із змін. та доп.).
4. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 року № 755-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 31–32. – Ст. 263 (із змін. та доп.).
5. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11 вер 2003 року № 1160-IV // Відомості Верховної Ради України. № 9. 2004. Ст.79 (із змін. та доп.).
6. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 року № 514-VI // Відомості Верховної Ради. – 2008. – № 50-51. – Ст. 384 (із змін. та доп.).
7. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 року № 1576-XII // Відомості Верховної ради України. – 1991. – №49. – Ст. 682 (із змін. та доп.).
8. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 5 липня 2012 року № 5080-VI // Відомості Верховної Ради України. 2013. № 29. Ст. 337 (із змін. та доп.).
9. Про колективне сільськогосподарське підприємство: Закон України від 14 лют 1992 року № 2114-XII//Відомості Верховної Ради України. 1992. № 20. Ст. 272 (із змін. та доп.).
10. Про кооперацію: Закон України від 10 липня 2003 року № 1087-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 5. – Ст. 35 (із змін. та доп.).
11. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 6 лютого 2018 року № 2275-VIII України // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – № 13. – Ст. 69 (із змін. та доп.).
12. Про фермерське господарство: Закон України від 19 червня 2003 року № 973-IV // Відомості Верховної Ради. – 2003.– № 45. – Ст. 363. (із змін. та доп.).
13. Про холдингові компанії: Закон України від 15 березня 2006 року № 3528-IV // Відомості Верховної Ради. – 2006. – № 34. – Ст. 291. (із змін. та доп.).

Література:

1. Боковець В.В. Теоретико-методичні засади управління корпораціями: монографія. / Боковець В.В. – К. : Кондор-Видавництво, 2016. – 206 с.
2. Гарагонич О.В. Господарська правосуб'єктність акціонерних товариств: проблеми теорії і практики: монографія / О.В. Гарагонич. – К.: НАН України, Ін-т економіко-правових досліджень, 2019. – 406 с.
3. Гудзь О.Є. Корпоративне управління: навчальний посібник. – К.: Державний університет телекомунікацій, 2014. – 123 с.
4. Жорнокуй Ю.М. Корпоративні конфлікти в акціонерних товариствах: цивільно-правовий аспект: монографія / Ю.М. Жорнокуй. – Х.: Право, 2015. – 532 с.
5. Ігнат'єва І.А. Корпоративне управління: підручник / І.А. Ігнат'єва, О.І. Гарафонова. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 600 с.
6. Корпоративне право: навчальний посібник / О.В. Гарагонич, С.М. Грудницька, Л.М. Дорошенко та ін. / за заг. ред. О.В. Гарагонича, С.М. Грудницької, Л.М. Дорошенко. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Видавничий дім «АртЕк», 2018. – 400 с.
7. Корпоративне право: навчальний посібник / О.В. Пушкіна, С.В. Несинова, Т.М. Лежнева, І.Б. Пробко, Т.А. Тодорошко; за заг. ред. С.В. Несинової. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. – 276 с.
8. Корпоративне право Австрії і України: монографія / Васильєва В.А., Ковалишин О.Р.,

- Вікторія Робертсон та ін.; за ред. проф. В.А.Васильєвої. – Івано-Франківськ, 2015. 250 с.
9. Корпоративне право Польщі та України: монографія / Васильєва В. А., Гербет Анджей, Ковалишин О.Р. та ін.; за ред. проф. В. А. Васильєвої. – Івано-Франківськ, 2016. – 377 с.
 10. Корпоративне право України: проблеми теорії та практики: монографія / В.А. Васильєва, В. В. Луць, Л. В. Сіщук та ін.; за заг. ред. В.А. Васильєвої. – Харків: Право, 2018. – 616 с.
 11. Махінчук В.М. Державне підприємство в системі ринкових відносин: монографія / В.М. Махінчук. – Київ: Юрінком Ін-тер, 2019. – 192 с.
 12. Мельник О.О. Корпоративне право: навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2009. – 274 с.
 13. Охорона та захист прав інтелектуальної власності: економіко-правові підходи: монографія / За ред. О.О. Кулініч та Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.). – К.: Видавництво Ліра-К, 2019. – 276 с.
 14. Поважний О.С. Корпоративні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку: Монографія / О.С. Поважний, Н.С. Орлова. Донецьк: Вид-во «Ноулідж», 2012. 197 с.
 15. Січевлюк В.А. Корпоративне право: Навчальний посібник / Січевлюк В.А. – К.: УІРФР, 2019. – 462 с.
 16. Смітюх А.В. Корпоративне право у схемах: навчальний посібник / А.В. Смітюх. – Одеса: Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2017. – 322 с.
 17. Суц О.П. Цивільні правовідносини з корпоративного інвестування: монографія / О.П. Суц. – Х.: Право, 2017. – 200 с.
 18. Шаповалова О.В. Картка діагностики інвестиційної спроможності банку як конкурентна перевага / О.В. Шаповалова // Регіональні інноваційні ініціативи: завдання та шляхи вирішення: зб. наук. пр. за матеріалами Круглого столу (м. Харків, 5 квітня 2019 року) / редкол. С.В. Глібко, А.М. Любич, О.Ю. Палант. – Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2019. – 121-125.
 19. Шаповалова О.В. Розвиток господарського законодавства в контексті реформування електронних публічних реєстрів / О.В. Шаповалова // Актуальні проблеми права: теорія і практика: збірник наукових праць №1(37). – Сєверодонецьк, 2019. – С.44-50.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний портал Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Наукова бібліотека СНУ ім. В. Даля: <http://filelibsnu.at.ua>.
3. Офіційний сайт наукового збірника «Актуальні проблеми права: теорія і практика»: <http://app.snu.edu.ua/index.php/actual-law/about>.
4. Електронна бібліотека: <http://www.info-library.com.ua/>.
5. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія <http://www.ials.sas.ac.uk/library/library.htm>.
6. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка www.library.univ.kiev.ua.
7. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>.
8. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>.
9. Національна бібліотека Франції <http://www.bnf.fr/>.
10. Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>.
11. Німецькі бібліотеки <http://www.ddb.de/>.
12. Сайт «Бібліотека юриста» <http://www.lawbook.by.ru/>.
13. Українська правнича фундація <http://www.ulf.com.ua/>.
14. Центр європейського і порівняльного права <http://www.eclg.gov.ua/>.
15. Центр розвитку українського законодавства <http://www.ulde.kiev.ua/news.php>.
16. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля: <http://moodle.snu.edu.ua/>.
17. Сайт №2 системи дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля: <http://moodlesti.snu.edu.ua/>.

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни «Корпоративні відносини у господарських товариствах» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної (дистанційної) форм навчання спеціальності 081 «Право») / Укладач: О.В. Шаповалова. – Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020.
2. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни «Корпоративні відносини у господарських товариствах» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної (дистанційної) форм навчання спеціальності 081 «Право») / Укладач: О.В. Шаповалова. – Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020.
3. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Корпоративні відносини у господарських товариствах» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти заочної (дистанційної) форми навчання спеціальності 081 «Право») / Укладач: О.В. Шаповалова. – Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	30
Участь у розв'язанні конкретних проблемних ситуацій	10
Індивідуальні завдання	30
Залік	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності та вимог, вкладених у Положенні про запобігання та виявлення академічного плагіату СНУ ім. В. Даля. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Студент може пройти певні онлайн-курси, пов'язані з курсом, на онлайн-платформах (Prometheus, Coursera тощо). За наявності сертифікату щодо повного проходження відповідного курсу можуть бути нараховані додаткові бали.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу, мають бути виконані своєчасно та у повному обсязі. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. У разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) строки можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана факультету.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватись вимог техніки безпеки.

Заняття відбуваються відповідно до чинного розкладу (онлайн чи офлайн) із дотриманням норм, передбачених постановою КМУ від 22 липня 2020 р. № 641 Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 та іншими нормативними актами.

Під час занять студенти дотримуються правил етичної поведінки та норм локальних актів СНУ ім. В. Даля.

Під час контролю знань студенти забороняється використання мобільних пристроїв.